

Ponderaziuns fundamentalas per il **svilup da la qualitad** en scola

Tendenzas internaziunalas e naziunalas

Modul A

Cun il tema ‚furmaziun‘ maina la societad ina discussiun cun sasezza sur da quai ch'ella vul, damai sur da ses avegnir. (R. Kahl)

Cuntegn

1. Svilups internaziunals	3
2. Svilups en Svizra	6
3. Princips e finamiras dal process directiv e da la surveglianza	7
4. Finamira principal: bunas cumpetenzas dals scolars / scolaras	8

1. Svilupps **internaziunals**

In sguard sin ils systems da garanzia da la qualitat dals pajais cun bunas prestaziuns dals scolars e da las scolaras mussa che quels systems disponan d'ina cumbinaziun tipica da structuradas cumparablas. Cun quests elements, che stattan evidentamain en il center sin plaun internaziunal, sa lascha descriver in model internaziunal per la garanzia da la qualitat, era sch'i dat natiralmain en plirs pajais ulteriuras mesiras e furmas che cumpletteschan e schlargian il model da basa. Ils puncts principals d'in model internaziunal per la garanzia da la qualitat èn:

Autonomia schlargiada per las scolas cun direcziun da scola

En ina cumparegliaziun dal svilup da scola tranter ils pajais sa lascha constatar ina gronda tendenza communabla. Quai che vegn discutà e realisà en Svizra cun scolas parzialmain autonomas e sin il champ da la politica da furmaziun, vala sin plaun internaziunal sco standard: las scolas survegnan dapli spazis libers sin ils secturs dals curriculums, da la lavur pedagogica e da la gestiun dal personal. Parallelamain vegnan ils process administrativs decentralisads; la responsabladad vegn surdada directamain a la scola resp. per part als purtaders da scola u a las regions.

Il management da qualitat efficazi e la regulaziun dal sistem da furmaziun

Ina autonomia schlargiada (scolas cun autonomia parziala, scolas cun direcziun da scola)

Standards da furmaziun e curriculums centrals

Tests centrals per la controlla da la savida actuala, resp. tests da prestaziun per las scolas

In program da scola, in svilup ed ina evaluaziun interna da la qualitat da la scola

Evaluaziun externa da la qualitat da la scola

Professionalisaziun basada sin ils basegns ed in sistem da sustegn focusà (cun la finamira da meglierar resp. garantir persistentamain la qualitat da la scola, da l'instrucziun e da la furmaziun).

Management da qualitat cun finamiras clerass e regulaziun dal sistem da furmaziun

Naziuns che han cuntanschì buns resultats en tests internaziunals da prestaziun da scola, mussan communablamain ch'ellas dattan gronda paisa ad in sistem cumplessiv da garanzia e da svilup da la qualitat. Il management da qualitat cumpiglia tut ils secturs da la scola ed è periodicamain sez object da la reflexiun. Las stentas a favur da la qualitat han la finamira da sustegnair svilupps positivs sin il sector instruir/emprender. Las scolaras ed ils scolars stattan el center da l'agir.

La controlla da la qualitat n'ha betg lieu adina a la fin dad ina sequenza (p.ex. en furma dad in test final). Ella succeda per lung da tut ils process (direcziun da scola, instrucziun etc.) e n'è mai a fin. Lavur da qualitat cumpiglia tut ils circuls pertutgads da la scola. La scola è in rodam, nua ch'ins prenda en mira la finamira communabla da la scolaziun e da l'educaziun. L'administraziun centrala surpiglia cun las incumbensas da management correspondentas ina responsabladad generala da direcziun.

L'autonomia schlargiada da las scolas vegn considerata d'ina vart sco ina part da la refurma da l'administraziun ed ina decentralisaziun. Da l'autra vart è colliada cun quella l'aspectativa da pudair dar impuls pedagogics per il svilup da la scola. Las scolas daventan megllas, sche las direcziuns da scola ed ils collegis concepeschjan per gronda part en atgna reschia lur lavur e pon surpigliar sezs la responsabladad per quai. En quest connex èsi impurtant da remartgar il suandant: Ils systems da scola internaziunals che han success, disponan da fermas direcziuns da scola che han grondas cumpetenzas da personal sco era incaricas en il sector dal svilup da scola e da l'instrucziun che èn definidas cleramain.

Standards da furmaziun e curriculumus centrals

Autonomia na signifitga dentant en nagin pajais ch'ins possa far tut sco ch'i plascha. Ins desista en mintga cas betg d'ina regulaziun statala. Plans d'instrucziun centrals, la scolaziun ed il perfecziunament da las personas d'instrucziun, decret, leschas e betg il davos las autoritads da surveglianza da scola existan vinavant. Naturalmain vegn era l'inspecturat da scola modernisà ed adattà pli bain a las scolas cun dapli autoresponsabladad. En plirs pajais realisesch'ins u planisesch'ins in instrument per ina regulaziun statala reformada; quest instrument cumpiglia standards da furmaziun e curriculumus centrals (cf. CDEP – project HarMoS, plan d'instrucziun 21). En il senn d'in rom da finamiras cleras servan quels a las scolas per definir ils resultats d'emprender impegnativs. Quel mussa a moda blier pli concreta che descrit en las directivas da fin ussa ed en ils plans d'instrucziun vertents tge cumpetenzas e prestaziuns ch'ils scolars e las scolaras p.ex. da tscherts stgalims u da tschertas annadas duain avair. La via per cuntanscher las finamiras po per gronda part vegnir elegida da las scolas sezzas. Ils standards minimalis duain garantir che las scolas na sa differenzieschian betg memia fitg ina da l'autra e che la cumparegliaziun da tests finals saja garantida. Perquai valan en general ils standards minimalis era sco basa da criteris per evaluaziuns e per garantir la qualidad da la lavur en scola.

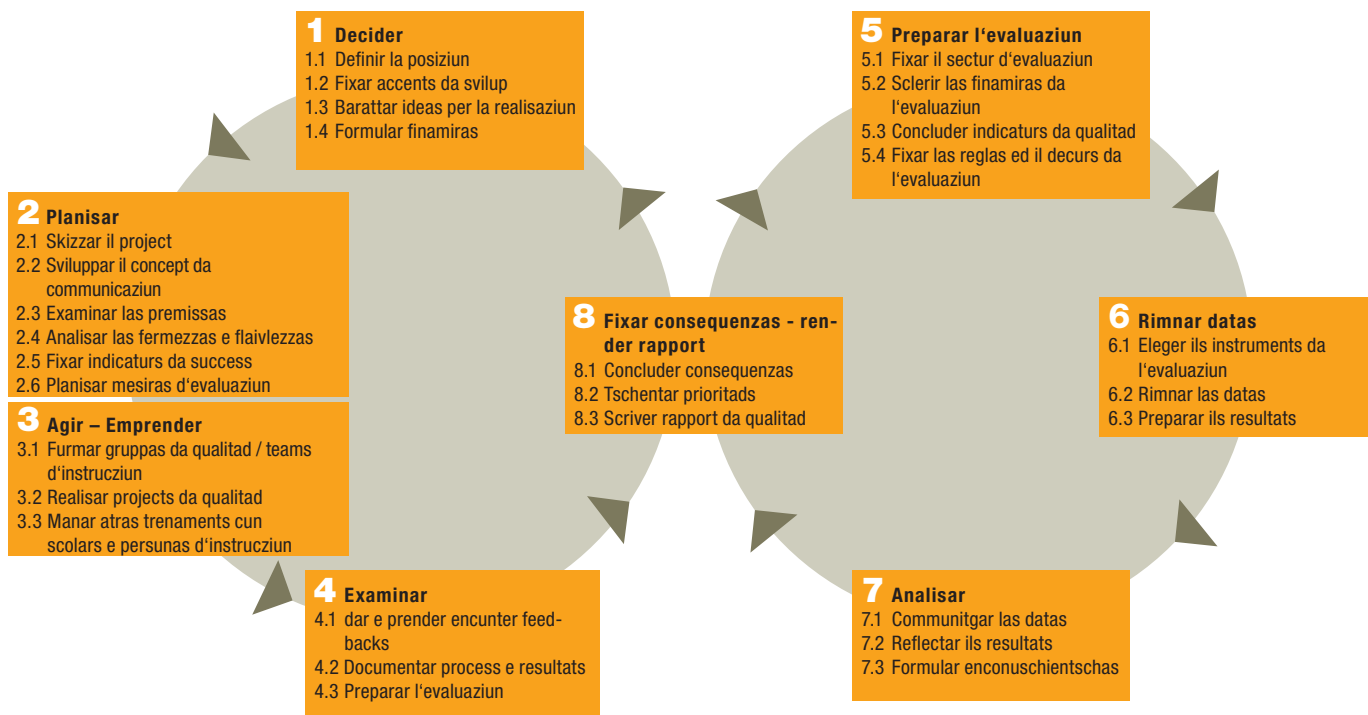
Controllas da la savida actuala ed examens centrals

Praticamain tut las naziuns che han gi success en la retschertga PISA disponan da furmas fitg differenziadas da controllas da la savida actuala, ellas disponan d'examens centrals ed ultra da quai da l'infrastructura necessaria (per part fitg chara). La controlla sistematica e cumparativa dals resultats effectivs ha ina gronda paisa. La decentralisaziun e la responsabladad per la lavur pedagogica èn apparentamain mo pussaivlas cun tests, examens finals centrals ed autras furmas da controlla cumplessiva da las prestaziuns en scola. Ins po bunamain dir: dapli libertad che las scolas han e pli gronda è l'impurtanza da la controlla centrala da las prestaziuns dals scolars e da las scolaras. Proceders correspondent na servan per regla betg be per valitar las cumpetenzas e prestaziuns individualas dals scolars e da las scolaras. Els pon era vegnir utilisads per garantir la qualidad da la lavur da las scolas. La cumparegliaziun tranter las scolas cun valurs naziunalas medias u cun scolas cumparegliablas duai porscher a las personas d'instrucziun la pussaivladad da determinar l'atgna situaziun ed eventualmain far attent ellas ad agens deficits u al basegn d'agir. En quest sector èn era bieras scolas dal chantun Grischun sa messas sin via ils davos onns. Uschia dovran ins regularmain instruments sco cockpit da classa ni Stellwerk en

bieras scolas grischunas (cump. il portfolio da l'inspecturat da scola e scolina).

Programs da scola / Svilup ed evaluaziun interna da la qualidad

Sper las furmas centralas, statalas, da la controlla cumparativa da las prestaziuns ha en bliers pajais il management da qualidad ina gronda impurtanza per il svilup da las scolas. Sin plaun internaziunal èn s'establids programs da scola ed evaluaziuns internas sco instruments per concepir la lavur da qualidad interna. En ils programs da scola vegn tranter auter defini co che las cundiziuns centralas (p.ex. standards da basa e curriculumus centrals) hajan da vegnir concretisadas e concepidas. I va era per eruir las consequenzas che sa dattan da las controllas centralas da la prestaziun. En ils pajais retschertgads han ils programs da scola en general ina funcziun dubla: els servan d'ina vart a la creaziun dal profil ed a la determinaziun da las finamiras directivas per la scola. Da l'autra vart èn els era in instrument per planisar las mesiras per la garanzia da la qualidad. Sche las mesiras internas portan effectivamain il success giavischà, vegn controllà en il rom d'ina evaluaziun interna. Perquai èn en la pli gronda part dals pajais ils programs da scola e l'evaluaziun interna elements impurtants d'in cuntinuand management intern da la qualidad. La suandanta illustraziun mussa il ciclus da svilup ed evaluaziun da la lavur da qualidad interna da la scola.

Funtauna: Brägger, G./Posse, N.: Instrumente für die Qualitätsentwicklung und Evaluation in Schulen, IQES, 2007, pg. 197.

Evaluaziun externa da la scola e refurma da la surveglianza da scola

En la pli gronda part dals pajais europeics èsi usità da betg mo cumpletta l'evaluaziun interna cun furmas centralas da controlla dal success d'emprender, mabain da laschar far ultra da quai in'evaluaziun externa da la scola. Teams d'evaluaziun visitan en intervals regulars las scolas e retschaivan uschia in'invista en la qualitat da la lavur en scola. En il center da l'evaluaziun stattan las prestaziuns dals scolars e da las scolaras (eruidas separadamain cun tests da prestaziun per tut las scolas) ed ils process d'instruir e d'emprender, la vita da scola ed il clima da scola, il management da scola, la promoziun ed il svilup dal personal e la cooperaziun cun partenaris. Parallelamain cun l'evaluaziun externa da la scola disponan ils pajais en general da sistems da controlla inspectorala che accumpognan cuntinadamain las scolas. La rolla e la funcziun da l'inspecturat sa concentrescha uschia en Svizra pli fitg che fin avant curt temp sin il svilup e la garanzia da la qualitat. Sco mussavia per la scola grischuna stat en quest connex "la qualitat da scola en survista" cun pretensiuns da qualitat definidas da l'inspecturat da scola e scolina dal Grischun.

Professionalisaziun e sustegn dals collegis e dal personal da direcziun

Tut las naziuns che han success cun il sistem da scola han fatg l'experiencia ch'ils proceders ed instruments descrits survant na funcziunan betg senza mesiras da sustegn flancantas, cussegliaziun e perfecziunament da las scolas. Tenor ina cumparegliaziun internaziunala èsi fitg impurtant da dar paisa speziala a la scolaziun cuntinuada ed al sustegn da las direcziuns da scola. Ils / las mainascola han ina posiziun-clav tar la realisaziun da las mesiras che servan al svilup ed a la qualitat. Perquai stat per regla la professionalisaziun dal personal da direcziun en il center da las purschidas per augmentar la qualificaziun. Quellas vegnan cumpletadas cun purschidas da cussegliaziun e da scolaziun cuntinuada per las scolas ed ils collegis da magisters e magistras. Ellas sa drizzan tenor las finamiras chantunalas dal svilup da la qualitat e tenor ils basegns da la scola (situaziun da la promoziun e dal svilup da la scola, basegn da qualificaziun da las persunas d'instrucziun).

2. Svilups en Svizra

La gronda part dals chantuns da la Svizra tudestga introducescha per il mument elements centrals dal management da qualitat descrit.

En quest context sa laschan distinguer trais fasas da concept per in nov sistem da garanzia e da svilup da la qualitat per la scola populara:

surveglianza concepida da nov e l'evaluaziun externa da la scola.

La cuminanza da lavur evaluaziun svizra (ARGEV) relevescha mintg'onn il stan da svilup da l'evaluaziun externa en ils chantuns tudestgs, multilings ed en il Principadi dal Liechtenstein. En 16 dals 21 chantuns da l'ARGEV è la fi-

3 FASAS				SVILUP D'IN MANAGEMENT DA QUALITAD SISTEMATIC CHANTUNAL
1.	2.	3.		
↓			A	Introducziun da direcziuns da scola
↓			B	Svilup da programs da scola Installaziun d'in management da qualitat sin basa da novissims resultats da la scienza pertutgant la qualitat da scola sco era sin basa da las survistas da qualitat chantunalas.
↓			C	Professionalisaziun da las direcziuns da scola Sustegn per las scolas (furmaziun supplementara, cussegliaziun, evaluaziun)
↓	↓	↓	D	Evaluaziun externa da la scola Surveglianza da la scola a basa d'evaluaziuns
↓	↓	↓	F	Standards da furmaziun e curriculums centrals
↓	↓	↓	G	Controllas centralas da la savida actuala per scolaras e scolars resp. tests da prestaziun per tut las scolas

En ina emprima fasa han blers chantuns realisà projects per introducir scolas manadas a moda parzialmain autonoma e lantschè pli tard in process da realisaziun cumplexiv. Las scolas vegnan obligadas e sustegnidas da realisar in program da scola e d'introducir in management da qualitat intern, che sa basa sin ils novissims resultats da la scienza pertutgant la qualitat da la scola e sin la qualitat da scola en survista da l'inspecturat da scola e scolina. In'impurtanza speziala survegn il sustegn da las scolas cun purschidas da cussegliaziun e furmaziun supplementara, sco era la scola-zion ed il perfecziunament da las direcziuns da scola.

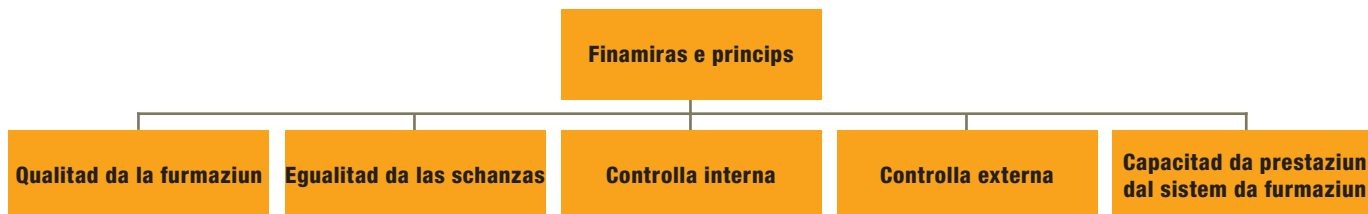
En ina segunda fasa, che na succeda betg necessariamain suenter la finiziun da l'emprima, mabain parallelamain cun quella, han blers chantuns cumenzà a reorganisar l'inspecturat da scola. Savens vegn differenzià tranter ina

namira chantunala dad evaluar externamain tut las scolas popularas. 2010 sa chattavan trais chantuns en la fasa da pilot e dus chantuns en la fasa da concepziun, ils ulteriurs 16 chantuns en la fasa da manaschi.

Sco emprim chantun vegn il chantun Grischun ad evaluar ils onns 2011-14 tut las scolas popularas en il rom dal terz turnus d'evaluaziun.

3. Principis e finamiras dal **process di-rectiv** e da la **surveglianza**

La regulaziun dal sistem da furmaziun s'orientescha a media vista tenor ils principis e las finamiras sequentas:

	FINAMIRAS E PRINCIPS
Qualitad da la furmaziun	<p>La finamira principala è la cumprova d'ina auta qualitad da la furmaziun dals scolars e da las scolaras che frequentan la scola.</p> <p>Il success d'emprender dals scolars e da las scolaras e cun quai era la qualitad dal sistem da furmaziun vegnan examinads cun promover e giuditgar las competenzas centralas impurtantas per la carriera da scola e da professiun, sco era per avair pli tard success en la vita.</p>
Egualitad da las schanzas	<p>Success en scola duai esser pussaivel en il rom da las capacitads da mintga scolar/-a. Tut las scolaras ed ils scolars pon emprender e tuts duain avair lur schanzas da furmaziun, independentamain da lur schlattaina, cultura u classa sociala. Per ils secturs da cumpetenza centralas vegnan formulads standards minimalis (project HarmoS/CDEP, plan d'instrucziun 21) che mintga scolar/-a duess cuntanscher.</p>
Controlla interna cun promoziun e svilup dal personal	<p>In aut grad da controlla interna e da responsabladad personala sin tut ils nivels dal sistem da scola è ina premissa impurtanta per lavur motivada e per buns resultats da lavur.</p> <p>Mesiras efficazias ed adattadas als basegns da la promoziun e dal svilup dal personal (installaziun da scolas cun direcziun, scolaziun da las direcziuns da scola, furmaziun supplementara interna) sustegnan il svilup da la qualitad en las scolas.</p>
Controlla externa effectiva e subsidiara	<p>L'indipendenza schlargiada da las scolas e da las personas d'instrucziun pretenda novas furmas e proceders d'ina controlla externa subsidiara. La controlla externa vegn recepida sin distanza: ella respecta la responsabladad operativa da la direcziun che duai vegnir surpigliada en l'avegnir en las scolas. A medem temp pretenda ella da las scolas era da dar dapli pled e fatg vers anora.</p> <p>Ina evaluaziun externa è impurtanta, perquai ch'i dat spertamain segns da stancladad tar l'evaluaziun interna e che l'effect dal management da qualitad intern va a perder. Sulettamain datas da l'evaluaziun interna mainan cul temp ad in problem da legitimaziun, perquai che ellas vegnan generadas a l'intern da l'organisaziun.</p>
L'effizienz dal sistem da furmaziun	<p>Quant effizient ch'in sistem da scola è dependa da las cundiziuns da basa e da las prestaziuns da sustegn adattadas ch'el metta a disposiziun, e sche quellas prestaziuns promovon a moda efficazia il success d'emprender e la collavuraziun.</p>

4. **Bunas cumpetenzas** dals scolars / da las scolaras

La finamira è da cuntanscher in'auta qualidà da la furmaziun en cumparegliaziun internaziunala. Il sistem da furmaziun duai esser efficient e sa sviluppar cun las midadas en la scienza, en il mund da lavur e la vita privata.

Il chantun determinescha il rom e las finamiras resp. ils standards. El procura per las resursas, ils meds d'instrucziun, la scolaziun e la furmaziun supplementara.

Dumonda centrala: Quant bunas èn las premissas e las prestaziuns chantunalas, per pudair cuntanscher en cumparegliaziun interchantunala in'auta qualidà da la furmaziun?

La vischnanca organisescha la scola. Ella definescha en il rom da las cundiziuns chantunalas l'offerta locala da la scola, metta a disposiziun l'infrastructura e las finanzas, engascha il personal.

Dumonda centrala: Quant bun è il rom communal per che las scolas possian lavurar da maniera optimala en il servetsch da la promoziun dals scolaras e da las scolaras?

L'orientaziun pedagogica, la direcziun e l'organisaziun, il clima e la rait da la scola han ina gronda influenza sin l'actività da las personas d'instrucziun e sin il success d'emprender da las scolaras e dals scolaras. Ina rolla impurtanta survegn ultra da quai la lavur da team manada, focusada sin l'instrucziun.

Dumonda centrala: Quant buna è la scola en vista ad ina promoziun optimala da las scolaras e dals scolaras?

L'actività da las personas d'instrucziun influenzescha il pli fitg il success d'emprender da las scolaras e dals scolaras.

Dumonda centrala: Quant buna è l'instrucziun resp. la lavur dal magister / da la magistra per sustegnair en maniera optimala il success d'emprender dals scolaras e da las scolaras?

En il center da las stentas per garantir la qualidà stat il success d'emprender da las scolaras e dals scolaras: las cumpetenzas en la materia, personalas e socialas; il success da lur carriera.

Dumonda centrala: Da tge cumpetenzas dispona ina scolara / in scolara a la fin dal temp da sia furmaziun?

